

Agata Kristi

Ubistvo u Mesopotamiji

Prevela
Aleksandra Čabraja

— Laguna —

Naslov originala

Agatha Christie

MURDER IN MESOPOTAMIA

Copyright (c) 1936 Agatha Christie Limited. All rights reserved.

AGATHA CHRISTIE, POIROT and the AC Monogram Logo are registered trademarks of Agatha Christie Limited in the UK and elsewhere.

All rights reserved.

Translation copyright © 2020 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Posvećeno
mojim brojnim prijateljima arheolozima
u Iraku i Siriji

Sadržaj

Predgovor	9
1. Uvod	11
2. Predstavljanje Ejmi Lederan	13
3. Tračevi	19
4. Dolazak u Hasani	24
5. Tel Jarimdža	34
6. Prvo veče	39
7. Čovek na prozoru	51
8. Noćna uzbuna	60
9. Priča gospođe Lajdner.	68
10. Subotnje popodne.	77
11. Čudna posla	83
12. „Nisam verovao...“	89
13. Stiže Herkul Poaro	94
14. Neko od nas?	105

15. Poaro iznosi predlog	113
16. Osumnjičeni	121
17. Mrlja pored umivaonika	128
18. Čaj kod doktora Rajlija	136
19. Nova sumnja	148
20. Gospođica Džonson, gospođa Merkado, gospodin Rajter	158
21. Gospodin Merkado, Ričard Keri	171
22. Dejvid Emot, otac Lavinji i jedno otkriće	180
23. Padam u trans	192
24. Ubistvo prelazi u naviku	203
25. Samoubistvo ili ubistvo?	208
26. Sad sam ja na redu!	217
27. Početak putovanja	224
28. Kraj putovanja	249
29. <i>L'Envoi</i>	258

PREDGOVOR

Džajls Rajli, dr. sc. med.

Događaji koji su ovde zabeleženi odigrali su se pre neke četiri godine. Po mom mišljenju, okolnosti zahtevaju da javnost dobije podrobnu belešku o njima. Širila su se suluda i zaista smešna govorkanja da su uklonjeni važni dokazi, i druge slične besmislice. Takve izmišljotine pojavljivale su se najviše u američkoj štampi.

Iz očiglednih razloga bilo je poželjno da takva beleška ne dođe iz pera nekog od članova ekspedicije, za koje bi se opravdano moglo pretpostaviti da su pristrasni.

Stoga sam predložio gospođici Ejmi Lederan da se prihvati tog zadatka. Očigledno je prava osoba za tako nešto. Pravi je profesionalac, nema nikakvih predrasuda koje bi mogle biti zasnovane na bilo kakvim prethodnim kontaktima sa iračkom ekspedicijom Univerziteta Pitstaun, i bistar je očevidac odličnog zapažanja.

Nije bilo lako ubediti gospođicu Lederan da se lati tog zadatka – zapravo, to ubeđivanje predstavljalo je jedan od najtežih zadataka u mojoj stručnoj karijeri – pa čak i nakon što je završila rukopis, neobjašnjivo je izbegavala da mi ga

pokaže. Otkrio sam da je to donekle bilo zbog izvesnih kritika koje je uputila na račun moje kćerke Šile. Ubrzo sam to raščistio s njom, uveravajući je da je, baš kao što deca danas otvoreno kritikuju svoje roditelje u štampi, i roditeljima drago kad njihovi potomci dobiju svoj deo pogrde! Njen drugi prigovor ticao se njene preterane skromnosti u pogledu sopstvenih spisateljskih sposobnosti. Nadala se da ću joj „ispraviti gramatiku i tako to“. Ja sam, naprotiv, odbio da ispravim i jednu jedinu reč. Po mom mišljenju, stil gospođice Lederan je snažan, osoben i potpuno primeren. Ako Herkula Poaroa u jednom pasusu zove „Poaro“ a u drugom „gospodin Poaro“, takve varijacije su istovremeno zanimljive i sugestivne. U jednom trenutku ona se takoreći „drži lepog ponašanja“ (a bolničke medicinske sestre su poznate po tome da se čvrsto pridržavaju pravila), dok već u sledećem njeno zanimanje za ono što priča postaje tipično ljudsko – bez bolničarske uniforme!

Bio sam slobodan samo da dopišem prvo poglavlje – pomoću pisma koje mi je ljubazno ustupila jedna prijateljica gospođice Lederan. Ono predstavlja svojevrsni uvod – to jest, daje grubu skicu pripovedača.

PRVO POGLAVLJE

Uvod

U holu hotela *Tigris palas* u Bagdadu jedna bolničarka završavala je pismo. Pero joj je žustro klizilo po hartiji.

... Pa, draga moja, mislim da su to sve novosti. Moram da kažem da mi je drago što sam videla malo sveta – mada bih uvek izabrala Englesku, hvala lepo. Ne bi verovala kakva je u Bagdadu prljavština i gužva – i to nimalo romantična, kako bi se moglo očekivati iz Hiljadu i jedne noći! Naravno, na reci je lepo, ali sam grad je grozan – a nema ni pravih radnji. Major Kelsi me je vodio na bazare i ne mogu da kažem da nisu ljupki – ali i tamo ima kojekakvog smeća i udaranja čekićima po bakarnom posuđu dok te glava ne zaboli – a i ne bih baš rado koristila to posuđe ako ne bih bila sigurna u njegovu čistoću. Sa bakarnim posuđem treba biti vrlo obazriv, zbog oksidacije.

Pisaću ti da te obavestim ako bude nečeg novog u vezi s poslom koji mi je spominjao doktor Rajli. Kazao je da je taj Amerikanac sada u Bagdadu i da bi mogao da

svrati do mene danas posle podne. Reč je o njegovoj ženi – ona „umišlja“, kako je rekao doktor Rajli. Nije rekao ništa više od toga i naravno, draga, jasno je šta to uobičajeno znači (ali nadam se da nije baš pravi D. T!) . Naravno, doktor Rajli nije ništa rekao – ali imao je onaj pogled – razumeš šta hoću da kažem. Taj doktor Lajdner je arheolog i radi iskopavanja negde u pustinji za neki američki muzej.*

Pa, draga, ovim ću završiti. Mislim da je ono što si mi rekla o malim Stabinovima prosto ubistveno! Šta li je rekla glavna sestra?

Toliko za sada.

Puno te voli,

Ejmi Lederan

Ubacivši pismo u kovertu, adresirala ga je na sestru Keršo, bolnica Sent Kristofer, London.

Kada je zavrnila poklopac svog nalivpera, prišao joj je jedan meštanim.

„Traži vas jedan gospodin. Doktor Lajdner.“

Sestra Lederan se okrenula. Videla je muškarca srednje visine i malo pogruženih ramena, sa smeđom bradom i blagog, umornog pogleda.

Doktor Lajdner je posmatrao tridesetpetogodišnju ženu uspravnog i samouverenog držanja. Video je njeno dobroćudno lice sa blago izbuljenim plavim očima i sjajnom smeđom kosom. Pomislio je da ona izgleda upravo onako kako treba da izgleda bolničarka koja ume da se brine o nervoznoj ženi. Vedra, robusna, bistra i trezvena.

Sestra Lederan je, pomisli on, prava osoba za taj posao.

* Akronim za *Delirium tremens*, stanje nekontrolisane drhtavice, najčešće kod alkoholičara. (Prim. prev.)

DRUGO POGLAVLJE

Predstavljanje Ejmi Lederan

Ne uobražavam da sam pisac niti da znam išta o pisanju. Ovo radim samo zato što me je doktor Rajli zamolio da to učinim, a kad vas doktor Rajli nešto zamoli, nekako ga je teško odbiti.

„Oh, ali, doktore“, rekoh, „ja nemam smisla za pisanje – nemam nimalo smisla za pisanje.“

„Gluposti!“, odgovori on. „Shvatite to kao zabeležku o slučaju, ako želite.“

Pa, naravno, *moгу* to i tako da shvatim.

Doktor Rajli nastavi. Rekao je da je nepristrasan i jednostavan opis slučaja u Tel Jarimdži preko potreban.

„Ako ga napiše neko od zainteresovanih učesnika, neće delovati uverljivo. Svi će reći da je pristrasan, zbog ovoga ili onoga.“

A naravno, i to je istina. Ja sam učestvovala u događajima a ipak sam, da tako kažem, bila po strani.

„Zašto ga sami ne napišete, doktore?“, pitala sam.

„Nisam bio prisutan na licu mesta – vi jeste. Osim toga“, dodade uzdišući, „kćerka mi to ne bi dopustila.“

Zaista je sramno do koje mere on popušta toj balavici. Bilo mi je navrh jezika da mu to kažem, kad sam приметila da mu oči svetlucaju. To je najgore kod doktora Rajlija. Nikad ne znate kada se šali, a kad ne. Sve uvek govori istim sporim, tugaljivim tonom – ali vrlo često se iza toga krije šaljiv prizvuk.

„Pa“, rekoh oklevajući, „pretpostavljam da bih *mogla* to da uradim.“

„Naravno da biste mogli.“

„Samo nisam baš sigurna kako to da izvedem.“

„Za to postoje dobri primeri. Počnite od početka, idite do kraja i tu završite.“

„Nisam čak sigurna ni kad i gde je bio taj početak“, rekoh neodlučno.

„Verujte mi, sestro, teškoće započinjanja nisu ništa u poređenju s teškoćama završetka. Bar je tako kod mene kad treba da održim govor. Neko mora da me uhvati za šlep kaputa i silom da me skloni.“

„Oh, doktore, šalite se.“

„Krajnje sam ozbiljan. Pa, šta kažete?“

Brinulo me je još nešto. Nakon nekoliko trenutaka oklevanja, priznala sam: „Znate, doktore, plašim se da bi to moglo zvučati – pa, donekle, pomalo *lično*.“

„Bog vas blagoslovio, ženo, što ličnije, to bolje! To je priča o ljudskim bićima – a ne o lutkama! Budite lični – budite pristrasni – budite jetki – budite kakvi god želite! Pišite to na svoj način. Kasnije ionako uvek izbacimo delove koji bi mogli zvučati kao kleveta! Samo napred. Razumna ste žena i opisaćete događaje zdravorazumski.“

To je bilo to i obećala sam da ću dati sve od sebe.

I eto me na početku, ali kako sam već rekla doktoru, teško je odlučiti odakle započeti.

Pretpostavljam da bi trebalo da kažem koju reč o sebi. Imam trideset dve godine i zovem se Ejmi Lederan.

Obučavana sam u bolnici Sent Kristofer a posle toga sam dve godine provela na porođajnom odeljenju. Izvesno vreme sam radila privatno i provela sam četiri godine u Negovateljskom domu gospođice Bendiks u Devonšir plejsu. U Irak sam došla sa gospođom Kelsi. Pomagala sam joj posle porođaja. Došla je u Bagdad s mužem i već je bila uposlila dadilju koja je boravila tamo već nekoliko godina s nekim njenim prijateljima. Trebalo je da se njihova deca vrate kući i krenu u školu, a njihova dadilja je pristala da pređe kod gospođe Kelsi kad oni odu. Gospođa Kelsi je bila krhka i usplahirena zbog tako dalekog putovanja s bebom, te je major Kelsi uredio da pođem s njom i pazim na nju i bebu. Obećali su da će mi platiti povratak ukoliko se ne nađe neko kome je potrebna negovateljica za povratno putovanje.

Pa, nema potrebe da opisujem Kelsijeve – beba je bila anđelak a gospođa Kelsi vrlo fina, premda pomalo nervozna. Zaista sam uživala u plovidbi. Nikada ranije nisam putovala tako daleko brodom.

Na tom brodu bio je i doktor Rajli. Tamnokosi čovek duguljastog lica koji je govorio smešne stvari tihim, tugaljivim glasom. Mislim da je uživao da se šali sa mnom i pričao mi je najneverovatnije priče, samo da vidi da li ću ih progutati. Bio je glavni lekar u mestu zvanom Hasani – dan i po putovanja udaljenom od Bagdada.

Posle otprilike nedelju dana provedenih u Bagdadu, naletela sam na njega a on me je pitao kada napuštam Kelsijeve. Rekoh da je baš čudno što me to pita jer se, zapravo, Rajtovi (druga porodica koju sam spomenula) vraćaju kući ranije nego što je bilo planirano i njihova je dadilja spremna da odmah dođe kod Kelsijevih.

Rekao mi je da je čuo za Rajtove i da me je zbog toga to i pitao.

„Zapravo, sestro, imam posao za vas.“

„Neki medicinski slučaj?“

Namrštio se kao da duboko razmišlja.

„Teško bih to mogao nazvati slučajem. To je samo jedna dama koja – kako da kažemo – nešto umišlja.“

„Oh!“, reko.

(Obično se zna šta *to* znači – piće ili droge!)

Doktor Rajli mi nije podrobnije objašnjavao. Bio je veoma diskretan. „Da“, rekao je. „Izvesna gospođa Lajdner. Muž joj je Amerikanac – tačnije, Amerikanac švedskog porekla. Na čelu je velike američke arheološke ekspedicije.“

Zatim mi je objasnio kako ta ekspedicija vrši iskopavanja na mestu velikog asirskog grada, poput Ninive. Dom ekspedicije zapravo nije bio daleko od Hasanija, ali je mesto bilo usamljeno i doktor Lajdner je već izvesno vreme bio zabrinut za zdravlje svoje žene.

„Nije naročito detaljno govorio o tome, ali čini se da ona ima te česte napade panike i straha.“

„Da li po čitav dan ostaje sama među domorocima?“, pitala sam.

„O, ne, sa njom je dosta ljudi – sedam ili osam. Mislim da nikada ne ostaje sama u kući. Međutim, izgleda da nema sumnje da je u čudnom stanju. Lajdner ima pune ruke posla, ali je lud za svojom ženom i brine ga što joj se to dešava. Smatra da bi bio mirniji kad bi znao da je neka odgovorna i stručna osoba drži na oku.“

„A šta gospođa Lajdner misli o tome?“

Doktor Rajli ozbiljno odgovori:

„Gospođa Lajdner je vrlo ljupka dama. Retko kada misli isto dva dana zaredom. Međutim, sve u svemu, podržava tu zamisao.“ Zatim dodade: „Ona je čudna žena. Izveštačena je i, rekao bih, teška lažljivica – ali čini se da Lajdner iskreno veruje da je zbog nečega nasmrt preplašena.“

„Šta vam je ona sama rekla, doktore?“

„Oh, ona se nije savetovala sa mnom! Inače me ne voli – iz više razloga. Doktor Lajdner je došao kod mene i izložio mi taj plan. Pa, sestro, šta kažete na to? Običi ćete malo zemlju pre nego što se vratite kući – iskopavanje će trajati još dva meseca. A arheološka iskopavanja su veoma zanimljiva.“

Nekoliko trenutaka sam oklevala razmišljajući o tome, a onda rekoh: „Pa, stvarno mislim da bih mogla da pokušam.“

„Sjajno“, reče doktor Rajli, ustajući. „Lajdner je sada u Bagdadu. Reći ću mu da navrati do vas i vidi možete li da se dogovorite.“

Doktor Lajdner je došao u hotel tog popodneva. Bio je to sredovečan čovek, prilično neodlučnog i nervoznog držanja. Bilo je kod njega nečeg nežnog, blagog i prilično bespomoćnog.

Činilo se da je veoma odan svojoj ženi, ali je vrlo neodređeno opisivao šta nije u redu s njom.

„Vidite“, rekao je, pomalo zbunjeno čupkajući bradu na način koji je, kako sam kasnije shvatila, bio tipičan za njega, „moja žena je zaista veoma usplahirena. Ja sam – prilično zabrinut za nju.“

„Fizički je zdrava?“, pitala sam.

„Da – o, da, mislim da jeste. Ne, ne bih rekao da joj fizički išta fali. Ali ona – pa – umišlja neke stvari, znate.“

„Kakve stvari?“, pitala sam.

Međutim, on je izbegao da odgovori i samo je zbunjeno promrmljao: „Uzbuđuje se bez imalo razloga... Stvarno ne vidim nikakvog osnova za njene strahove.“

„Kakve strahove, doktore Lajdneru?“

On neodređeno reče: „Oh, pa – panične strahove, znate.“

Deset prema jedan, pomislila sam, da se ona drogira. A on to ne shvata! Mnogi muškarci to ne vide. Samo se pitaju zašto su im žene tako napete i zašto tako naglo menjaju raspoloženja.

Pitala sam ga da li se gospođa Lajdner slaže da dođem kod njih.

Doktor se ozario.

„Da, iznenadio sam se. Veoma sam se prijatno iznenadio. Rekla je da je to odlična ideja. Kazala je da bi se tako osećala mnogo bezbednije.“

Ta reč mi je zazvučala čudno. *Bezbednije*. Upotrebio je vrlo neobičan izraz. Palo mi je na pamet da bi gospođa Lajdner mogla biti duševni bolesnik.

On nastavi sa gotovo dečaćkim oduševljenjem.

„Siguran sam da ćete se odlično slagati s njom. Zaista je vrlo dopadljiva žena.“ On mi uputi razoružavajući osmeh. „Smatra da ćete joj predstavljati veliku utehu. I ja sam to pomislio čim sam vas ugledao. Izgledate, ako mi dozvoljavate da to kažem, izvanredno zdravo i trezveno. Siguran sam da ste prava osoba za Luizu.“

„Pa, možemo da pokušamo, doktore Lajdneru“, rekoh vedro. „Svakako se nadam da ću biti od koristi vašoj ženi. Možda se plaši domorodaca?“

„O, bože, nikako.“ On odmahnu glavom kao da ga takva pomisao zabavlja. „Moja žena veoma voli Arape – sviđa joj se njihova jednostavnost i smisao za šalu. Ovo joj je tek druga godina ovde – u braku smo nepune dve godine – ali već sasvim pristojno govori arapski.“

Nekoliko trenutaka sam ćutala, a zatim sam pokušala još jednom.

„Zar mi ne možete reći čega se vaša žena plaši, doktore Lajdneru?“, pitala sam.

Oklevao je. Zatim je polako izgovorio. „Nadam se – verujem – da će vam ona to sama reći.“

To je bilo sve što sam uspela da izvučem iz njega.

TREĆE POGLAVLJE

Tračevi

Dogovorili smo se da otputujem u Tel Jarimdžu sledeće nedelje.

Gospođa Kelsi se već bila smestila u svoj dom u Alvijahu, a meni je bilo drago što sam mogla malo da joj olakšam brige.

Za to vreme nekoliko puta sam čula kako spominju Lajdnerovu ekspediciju. Jedan prijatelj gospođe Kelsi, mladi komandant eskadrile,* iznenađeno je napucao usne uzviknuvši: „Lepa Luiza. Znači, to joj je najnoviji muž!“ Okrenuo se meni. „Tako je zovemo, sestro. Oduvek su je zvali Lepa Luiza.“

„Znači li to da je izuzetno lepa?“, pitala sam.

„To znači da je gledamo njenim sopstvenim očima. *Ona* misli da jeste.“

„Ne budi pakostan, Džone“, rekla je gospođa Kelsi. „Znaš da ne misli samo ona tako! Mnogi su njome bili potpuno očarani.“

„Možda si u pravu. Pomalo je matora, ali je ipak na neki način privlačna.“

„I sâm si bio poludeo za njom“, reče gospođa Kelsi, smejući se.

* Oficirski čin britanskog Kraljevskog ratnog vazduhoplovstva. (Prim. prev.)

Mladi oficir pocrvene i pomalo postišeno priznade: „Pa, tako je to s njom. Što se tiče Lajdnera, on joj ljubi stope – a to moraju da rade i svi ostali u ekspediciji! To se od njih očekuje!“

„Koliko ih je ukupno?“, pitala sam.

„Ima ih sa svih strana, sestro“, reče vedro vazduhoplovni oficir. „Jedan engleski arhitekta, otac Francuz iz Kartagine – on se bavi natpisima – tablicama i slično, znate. A tu je i gospođica Džonson. I ona je Engleskinja, u neku ruku – neka vrsta devojke za sve. I jedan debeljuškasti čovek koji fotografiše – on je Amerikanac. I Merkadovi. Bog zna koje su oni nacije – nekakvi žabari! Ona je vrlo mlada – nekako jeguljasta – i, ah! Ala ona mrzi Lepu Luizu! Tu je još nešto mlađarije i to bi bilo sve. Poneki čudak, ali u celini su fini ljudi – slažeš li se, Penimane?“

Obratio se starijem čoveku koji je sedeo zamišljeno vrteći u rukama cvikere.

Ovaj se trgnu i diže pogled.

„Da – da – zaista vrlo fini. To jest, pojedinačno. Naravno, Merkado je prilično čudan čovek...“

„Ima tako *neobičnu* bradu“, dodade gospođa Kelsi. „Nekako čudnu i mlitavu.“

Ne obraćajući pažnju na njenu upadicu, major Peniman nastavi.

„Oba mladića su fina. Amerikanac je prilično ćutljiv, a Englez pomalo previše priča. Neobično, obično je obrnuto. Sam Lajdner je divan čovek – tako skroman i povučen. Da, pojedinačno su svi fini ljudi. Međutim, nekako, možda mi se samo čini, ali kad sam poslednji put bio tamo, stekao sam čudan utisak da nešto nije u redu. Ne umem tačno da kažem šta... Nisu mi delovali prirodno. Osećala se neka čudna napetost. Najbolje bih mogao da objasnim na šta mislim ako bi rekao da su jedno drugom malo previše uljudno dodavali puter.“

Blago crveneći, pošto ne volim previše često da izražavam svoje mišljenje, rekoh: „Kada su ljudi suviše upućeni jedni na druge, to im na neki način ide na živce. Znam to iz sopstvenog iskustva, iz bolnice.“

„To je istina“, reče major Kelsi, „ali sezona je tek počela, još je rano da zavlada takva napetost.“

„Ekspedicija verovatno predstavlja naš život ovde u minijaturi“, reče major Peniman. „Ona ima svoje klike, suparništva i ljubomore.“

„Čini se da ove godine imaju dosta pridošlica“, primeti major Kelsi.

„Da vidimo.“ Komandant eskadrile ih je nabrajao na prste. „Mladi Kolman je novajlija, kao i Rajter. Emot je bio tu i prošle godine, kao i Merkadovi. Otac Lavinji je nov. Zamenio je doktora Berda, koji je ove godine bio bolestan i nije mogao da dođe. Keri je, naravno, stara kuka. Tu je od samog početka, od pre pet godina. Gospođica Džonson je tu gotovo isto toliko dugo kao i Keri.“

„Oduvek mi se činilo da se u Tel Jarimdzi tako dobro slažu“, primeti major Kelsi. „Ličili su mi na srećnu porodicu – što je vrlo čudno, uzimajući u obzir kakva je ljudska priroda! Siguran sam da će se sestra Lederan složiti sa mnom.“

„Pa“, rekoh, „mogla bih reći da ste u pravu! U bolnici sam vidala žestoke svađe koje često započinju zbog takvih banalnosti kao što je rasprava oko čaja.“

„Da, u zatvorenim zajednicama ljudi često postaju sitničavi“, reče major Peniman. „Pa ipak, pretpostavljam da u ovom slučaju ima još nečeg. Lajdner je tako blag i skroman čovek, zaista izuzetno taktičan. Oduvek je uspevao da u svojoj ekspediciji održava lepo raspoloženje i dobre međusobne odnose. Pa ipak sam *zaista* uočio tu napetost pre neki dan.“

Gospođa Kelsi se nasmeja.

„I ne vidite objašnjenje? Pa to prosto bode oči!“

„Kako to mislite?“

„*Gospođa* Lajdner, naravno!“

„Ma daj, Meri“, reče njen muž, „ona je ljupka žena – ni malo svađalački tip.“

„Nisam rekla da je svađalica. Ona *izaziva* svađe!“

„Na koji način? I zašto bi to radila?“

„Zašto? Zašto? Zato što joj je dosadno. Ona nije arheolog, samo žena arheologa. Dosadno joj je tako daleko od svih vrsta zabave i zato sama stvara sebi drame. Zabavlja se tako što druge izaziva da se svađaju.“

„Meri, ti je uopšte ne poznaješ. Samo pretpostavljaš.“

„Naravno da pretpostavljam! Ali shvatićeš da sam u pravu. Lepa Luiza ne liči bez razloga na Mona Lizu! Možda nema zle namere, ali voli da posmatra šta će se dešavati.“

„Odana je Lajdneru.“

„Oh! Vidi, ne nagoveštavam ja da tu ima nečeg vulgarnog. Ali ta žena je *allumeuse*.“*

„Žene su tako divne jedna prema drugoj“, reče major Kelsi.

„Znam. Zmije, zmije, zmije, tako kažete vi muškarci. Ali obično smo u pravu kad je reč o istom polu.“

„Svejedno“, odgovori zamišljeno major Peniman, „čak i ako su sve neprijatne pretpostavke gospođe Kelsi tačne, mislim da ni to ne bi bilo dovoljno da opravda tu čudnu napetost – kao zatišje pred buru. Imao sam vrlo jak osećaj da bi ta bura mogla početi svakog časa.“

„Nemojte plašiti sestru“, reče gospođa Kelsi. „Ona za tri dana odlazi tamo, a vi ćete je odvratiti.“

„Ah, ne bojim se ja“, odgovorih, smejući se.

Međutim, ipak sam mnogo razmišljala o svemu rečenom. Prisetila sam se kako je doktor Lajdner neobično upotrebio

* Fr.: pežorativan izraz za ženu koja voli da izaziva, začikava. (Prim. prev.)

reč „bezbednije“. Da li su to strahovi njegove žene, možda nesvesni ili neispoljeni, uticali na ostale u njihovom okruženju? Ili je ta napetost (ili pak možda njen nepoznati uzrok) uticala na *njene* živce?

Potražila sam u rečniku reč *allumeuse* koji je upotrebila gospođa Kelsi, ali mi to ništa nije značilo.

„Pa“, pomislih, „sačekaću pa ću videti.“

ČETVRTO POGLAVLJE

Dolazak u Hasani

Tri dana kasnije napustila sam Bagdad.

Žalila sam što ostavljam gospođu Kelsi i bebu, koja je bila prava mala lutkica i divno je napredovala, dobijajući svake nedelje na težini tačno po pravilima. Major Kelsi me je odveo na stanicu i ispratio. Trebalo je da sledećeg jutra stignem u Kirkuk, gde će me neko sačekati.

Loše sam spavala, jer nikad ne spavam dobro u vozu i mučili su me ružni snovi.

Sutradan ujutru, međutim, kad sam pogledala kroz prozor, dan je bio divan, a ja radoznala i znatiželjna da upoznam ljude koji su me čekali.

Dok sam stajala na peronu oklevajući i osvrćući se, prišao mi je jedan mlad čovek. Imao je okruglo i ružičasto lice i zaista nikad u životu nisam videla nekoga ko je toliko podsećao na mladića iz knjiga gospodina P. G. Vudhausa.*

* *Sir Pelham Grenville Wodehouse* (1881–1975), poznati britanski humoristički pisac. Smatran je majstorom engleske proze, kojeg su cenili savremenici poput Kiplinga, ali i današnji pisci kao što su Daglas Adams, Salman Ruždi i Teri Pračet. (Prim. prev.)

„Zdravo, zdravo, zdravo“, rekao je. „Jeste li vi sestra Lederan? Pa, sigurno jeste – vidim da je tako. Ha-ha! Ja sam Kolman. Poslao me je doktor Lajdner. Kako ste? Grozno putovanje? Stvarno, kakvi su ti vozovi! Pa, dakle – jeste li doručkovali? Je li ovo vaša torba? Bogami, baš ste skromni, zar ne? Gospođa Lajdner nosi četiri kofera i torbu – da ne pominjem kutije za šešire i jastuk za putovanja, ovo i ono. Previše pričam? Hajdemo do našeg starog 'autobusa'.“

Napolju nas je čekalo vozilo za koje sam kasnije čula da se naziva karavanom. Pomalo je ličilo na kamionet, pomalo na kamion, a pomalo na auto. Gospodin Kolman mi je pomogao da se smestim u njega, objasnivši mi da je bolje da sednem pored vozača, da bih se manje truckala.

Truckanje! Čudom sam se čudila kako se čitava ta skalamerija ne raspadne! A nije bilo ni pravog puta – samo nekakva staza, sva neravna i izlokana. Čudesni Istok, nije nego! Kad se setim naših divnih engleskih puteva, obuzme me takva nostalgija.

Gospodin Kolman se počesto naginjao napred sa sedišta iza mene i vikao mi u uho.

„Put je u prilično dobrom stanju“, zaurkao je čim smo počeli da poskakujemo na sedištima, sve dok gotovo nismo udarali o krov.

A očigledno je bio sasvim ozbiljan.

„To je vrlo zdravo – masira jetru“, kazao je. „Vi to sigurno znate, sestro.“

„Stimulacija jetre neće mi mnogo pomoći ako razbijem glavu“, primetih kratko.

„Trebalo bi da vidite kako to izgleda posle kiše! Klizanje je neverovatno. Više se vozimo postrance nego uspravno.“

Nisam ga udostojila odgovorom na tu primedbu.